

**Кононенко Сергій**

*Національний технічний університет України  
«Київський політехнічний інститут», Київ, Україна  
[serhio\\_keith@yahoo.com](mailto:serhio_keith@yahoo.com)*

## **ВПЛИВ СВІТОГЛЯДУ НА СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ**

*The abstract considers the outlook influence on the socially responsible behavior. The main characteristics of personality's outlook in perceiving the environment are given. The author considers the socioprofessional and ethical sensitivity as particularly socially significant feature of experts in economics.*

*Keywords: personality's outlook, socioprofessional and ethical sensitivity.*

Для сьогодення притаманними є розмиті світоглядні орієнтири, невпевненість людей у стійкому майбутньому, низькі пороги моральності певних груп молоді. Такі стани людини відібраються і на її розвитку, і на еволюції суспільства. Світогляд людини визначають як сукупність її переконань, розуміння ситуацій, точок зору та припущень щодо розвитку подій. Розкривають світобачення особистості в сприйнятті оточення такі характеристики:

- дескриптивні – про те, що існує, а що ні;
- оціночні – які об'єкти і переживання є хорошими або поганими;

- прескриптивні та проскриптивні – які цілі, поведінка, взаємовідносини є бажаними або небажаними.

Розвиток дорослої, психологічно зрілої людини (індивідуальний) та суспільно-організаційних утворень (груп, колективів, громад) під впливом певних обставин супроводжується зміною світоглядів у такій послідовності: 1 – архаїчно-інстинктивний; 2 – магічно-анімістичний; 3 – егоцентричний; 4 – абсолютистський; 5 – матеріалістичний; 6 – інтерперсоналістичний; 7 – системний (інтегративний); 8 – інтуїтивний (холістичний).

Етапи (рівні) розвитку людини, що відображають її свідоме ставлення до світу та перспектив життя, є універсальними і не залежать від таких природних характеристик, як расова і статева приналежність, інтелект, темперамент тощо. Ця ієрархія трансформацій світосприйняття та впливів людини на своє оточення розроблена Клером У. Грейвзом [1] у рамках теорії емергентних циклічних рівнів існування систем (з більш точною назвою «Емергентна, циклічна, двоспиральна модель розвитку дорослих біопсихосоціальних систем»). Цінність такого підходу більша, ніж роз'яснення психологічної поведінки людини, це могутній пояснювальний та прогностичний матеріал для застосування і в соціальних, і в екологічних, і в економічних сферах організаційного та суспільного розвитку.

Відмінність цієї від інших теорій полягає в розумінні принципу еволюції суспільства, яка супроводжується виникненням у систем більш високого порядку принципово нових властивостей, що неможливо пояснити в термінах систем більш низького порядку. Загальна теорія систем і філософія таке явище визначає як емергентність, завдяки її механізму виникають різноманітні цінності як складові елементи різних систем. Теорія Грейвза демонструє системну природу рушійних сил та різноманітних проявів людської поведінки через широкий опис екзистенціальних станів свідомості, в яких може знаходитись індивід, та відповідних їм систем цінностей. «Помилка, яку роблять більшість людей, розглядаючи людські цінності, полягає в тому, що вони вважають, природа людини є фіксованою, та існує єдиний набір цінностей, за якими вона повинна жити» [1, 72–73]. Але американський психолог упевнений, що природа людини є незамкненою системою і постійно змінюється від однієї системи у стабільному стані до іншої через ієрархію послідовних систем.

Отже, суспільство, яке постійно еволюціонує, потребує для ефективного свого розвитку фахівців, у яких світогляд відповідно змінюється, тобто таких, що є на хвилі сучасності. Соціально-професійна, етична сенситивність є особливо суспільно значимою рисою особистості фахівців економічного профілю. Готовність випускників вищих навчальних закладів до соціально відповідальної поведінки у професійній діяльності може бути забезпечена ще під час навчання. Для цього слід розвивати соціальну відповідальність як цінність, розбудовувати організаційну культуру університету, формувати у студента цілісне уявлення про сучасний світ, який стрімко змінюється та потребує заощадливого відношення до довкілля (у широкому сенсі), залучати студентство до розв'язання нагальних проблем громад і територій, створювати програми перспективного розвитку організацій (у широкому сенсі) в рамках проектного менеджменту, розв'язувати у навчанні наближені до реальності практики (економічні, соціальні, екологічні).

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Graves C.W. Then ever ending quest / Graves Clare W. ; Under the edit.of Ch. Cowan, N. Todorovic. – Santa Barbara: ECLET, 2005. – 570 p.